

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۲۰
تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۲/۰۴

پخش سریال‌های تلویزیونی ماهواره‌ای و فرهنگ نامگذاری مردم

نوشتة

*ناهید کردی

**طاهر براتچیان

چکیده

هدف این پژوهش مطالعه رابطه نام‌های ایرانی با پخش سریال‌های تلویزیونی است. در این پژوهش از دو روش استنادی و پیمایشی استفاده می‌شود، و جامعه آماری به تعداد متولدهای سال‌های ۸۲ تا ۹۲ (کودکان زیر ۱۰ سال ایران) است و حجم نمونه برای توزیع پرسشنامه طبق فرمول "کوکران" (Cochran) حداقل ۳۸۴ برآورد می‌شود و تعداد ۴۲۸ پرسشنامه مورد استفاده قرار می‌گیرد. آمار استنادی از پایگاه‌های اطلاعات سازمان ثبت احوال اخذ و جمع‌آوری می‌شود. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار spss و آزمون‌های "آنوا" (ANOVA) و "خی‌دو" (Chi-square test) استفاده می‌شود.

نتایج نشان می‌دهد شش نام ایرانی (نهال، شمر، عمر، لاله، یاسمین، آیسان) در رابطه با پخش سریال‌های مختلف ماهواره‌ای افزایش معنی‌دار داشته‌اند، و نتایج استنادی با نتایج پرسشنامه مقایسه می‌شوند. نتایج استنادی نشان می‌دهد که نام‌ها با پخش سریال‌ها رابطه معنی‌دار دارند و نتایج پرسشنامه نشان می‌دهد مردم به تأثیر رسانه در نامگذاری کودکان اعتقاد زیادی ندارند.

کلیدواژه: نام، نامگذاری، فراوانی نام، رسانه، سریال تلویزیونی، ماهواره.

مقدمه

امروزه هیچ‌کس انکار نمی‌کند که رسانه‌ها در شکل‌گیری افکار عمومی دخالت دارند. با وجود این، از نظر تجربی بسیار مشکل خواهد بود نشان دهیم سهم آنها در این شکل‌گیری نسبت به سایر مکانیسم‌ها چقدر است. درواقع این زمینه به یکی از حوزه‌های پر سروصدای پژوهشی، یعنی اثرگذاری رسانه‌ها بر می‌گردد (طاعتی، ۱۳۸۸: ۷۹). رسانه‌ها در جهان امروز حقایقی هستند که به دلیل ماهیت خود در بسیاری از سطوح فرهنگی، سیاسی و اجتماعی تأثیرگذارند،

* استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق nahid.kordi@gmail.com

** کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی t.baratchian@yahoo.com

به نحوی که امروزه در جوامع مدرن، رسانه‌ها مهم‌ترین و تأثیرگذارترین ابزارها بر ابعاد متفاوت زندگی بشر هستند. (معتمدنتزاد، ۱۳۸۵: ۹)

گسترش علم و تکنولوژی مایه کمنگشدن شدید بسیاری از ارزش‌های جوامع ماقبل مدرن شد. مدرنیسم به مثابه شکلی خاص از زندگی، خود را بر تمامی جوامع تحمل کرده و تغییرات بنیادینی در ماهیت زندگی ایجاد می‌کند که در تغییر ارزش‌ها رخ می‌نماید. (ایمان، ۱۳۹۰: ۱۰) تغییرات فرهنگی و اجتماعی در طی دهه‌های گذشته، منجر به تغییر رویکرد مردم در رفتارها و نگرش‌های آنها شده و در مواردی مانند نام‌گزینی می‌توان تأثیرات آن را مشاهده کرد. بررسی تغییر و تحول نام‌های افراد یکی از مواردی است که می‌تواند تجلی فرایند این تغییرات در نظام اجتماعی-فرهنگی باشد. درواقع نام‌گزینی مانند هر عمل دیگری از ارزش‌ها و انگیزه‌های روانی، اجتماعی و فرهنگی تأثیر می‌پذیرد. (همان)

رسانه‌ها به صورت تدریجی بر ذهن عموم تأثیر گذاشته و حساسیت‌ها و برداشت‌های تازه‌ای را نسبت به تمام جنبه‌های زندگی در میان آنان ایجاد می‌کنند. برآیند این تأثیرات که می‌توان به آن تکوین حس مشترک اجتماعی نام نهاد تنها در اذهان افراد نیست و بر تمام جنبه‌های زندگی آنان تأثیرگذار است و فرهنگ نامگذاری نیز از این مقوله مستثنی نیست. (عربی و محمدی، ۱۳۹۰: ۱۵۸)

آنچه که در این پژوهش بررسی می‌شود رابطه سریال‌های تلویزیونی ماهواره‌ای با فراوانی اسمای و نام‌های به کار رفته در این مجموعه‌ها در جامعه تحت پوشش است. بررسی این رابطه می‌تواند نشانی واقعی از تأثیرات فرهنگی برنامه‌های ماهواره‌ای باشد که در خصوصی ترین انتخاب‌ها نیز می‌تواند مشاهده شود.

نتایج همین پژوهش اثربخشی ۱۸ نام ایرانی را از سریال‌های ایرانی مورد تأیید نشان داده است و در این مقاله اثربخشی شش نام ایرانی (نهال، ثمر، عمر، لاله، یاسمین، آیسان) از سریال‌های ماهواره‌ای مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد.

پیشینهٔ تحقیق

فقدان پژوهش‌هایی در زمینه نامگذاری کودکان نه تنها در ایران، بلکه در کشورهای دیگر نیز ملموس است. مطالعاتی در این نوع در آمریکا نیز به چند مورد بالغ می‌شود. شاید علت این امر، مسئله نبودن نامگذاری کودکان برای جامعه است و طبعاً ضرورتی نیز پژوهشگران را به سوی شناخت این مسئله سوق نمی‌دهد. (عبدی، ۱۳۷۸: ۱)

جست‌وجوها در این پژوهش برای یافتن پیشینه‌ای که نشانگر رابطه‌ای بین سریال‌های ماهواره‌ای و فرهنگ نامگذاری مردم باشد نتیجه‌ای نداشته است.

در پژوهشی که با سفارش اداره کل ثبت احوال استان هرمزگان توسط جهاد دانشگاهی همان استان انجام گرفته است به بررسی فرهنگ نام و نام‌گزینی در اقسام مختلف جامعه پرداخته است و هدف آن شناسایی فرهنگ مردم از طریق نامگذاری‌ها بوده است. در یکی از

اهداف فرعی این پژوهش، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی تحت عنوان مقوله فرهنگی و رابطه آن با انتخاب نام بررسی شده و بعد از جمع‌آوری اطلاعات و استحصال نتایج آماری آورده شده است: رابطه منظم و معناداری بین میزان استفاده از رسانه و انتخاب نام مشاهده نمی‌شود. (جهاد دانشگاهی هرمزگان، ۱۳۹۱: ۸۷)

● آنی‌زاده و چهری (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با نام "نقش مجموعه‌های تلویزیونی در فرهنگ نام‌گزینی" برای نشان‌دادن نقش سریال‌های تلویزیونی بر علاقه و گرایش خانواده‌ها برای انتخاب نام فرزندان، هفت سریال ایرانی را انتخاب و تغییر رتبه نام‌های به کار رفته در این مجموعه‌ها را بررسی می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که با پخش مجموعه‌های تلویزیونی، رتبه نام‌های به کار رفته در آنها ارتقا یافته است. اما معنی دار بودن تغییرات مشاهده شده بررسی نمی‌شوند.

● عربی و محمدی (۱۳۹۰) در مقاله‌ای با نام "بررسی رابطه بین مصرف رسانه‌ای و نام‌گزینی" (مطالعه موردی استان فارس) فهرست اسمای انتخاب شده و ارتباط اولیه و ابتدایی آن را با انواع رسانه‌های مورد استفاده از جمله رسانه‌های داخلی و رسانه‌های خارجی مورد بررسی قرار می‌دهند. نتایج حاکی از آن بوده که رابطه معناداری بین استفاده از رسانه‌های خارجی و داخلی با انتخاب نام‌های ایرانی، مذهبی و غربی وجود دارد.

پژوهش‌هایی در ثبت احوال استان‌های فارس، اصفهان و تهران صورت گرفته است و نوع گرایش جامعه به نام‌ها را بررسی کرده‌اند. ولی هیچ‌یک از آنها تأثیر رسانه بر فرهنگ نام‌گذاری مردم را در اهداف پژوهشی خود نیاورده‌اند.

این پژوهش در صدد مطالعه وجود رابطه بین سریال‌های تلویزیونی ماهواره‌ای به عنوان متغیر پیش‌بین (مستقل) و تغییرات فراوانی نام به عنوان متغیر ملک (وابسته) است.

اهمیت موضوع

با توجه به اینکه فراوانی نام‌ها در هر جامعه نشان‌دهنده گرایشات و رویکردهای فرهنگی مردم به شمار می‌رود در کشورهای مختلف دولت‌ها در صدد نظارت و کنترل این تغییرات هستند.

علی‌رغم وجود پژوهش‌های اندک ایرانی و خارجی (عبدی، ۱۳۷۸: ۱) که تأثیر و قایع و عوامل مختلف را بر فرهنگ نام‌گذاری مردم بررسی قرار می‌دهند کمبود پژوهش‌هایی که رابطه رسانه و تغییرات نام‌گذاری مردم را به عنوان هدف کلی و اصلی خود قرار دهند بیشتر احساس می‌شود و در این زمینه خلاصهای تحقیقاتی وجود دارد.

جامعه‌شناسی نام

جامعه‌شناسان معتقدند: نمود اسم‌ها و نام‌ها، نمود فرهنگ‌ها است و بیانگر هویت جمعی یک جامعه پویاست (خلیلی، ۱۳۸۸: ۱۳). از نظر جامعه‌شناسی نام به ظاهر یک کلمه برای نامیدن است، اما در واقع به لحاظ معنایی، زیباشناختی و کارکردی بیش از یک کلمه است. از همین رو سال‌هاست که زبان‌شناسان، جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و انسان‌شناسان درباره آن تحقیق

می‌کنند و تعاریف خاصی برای آن دارند. به طوری که زبان‌شناسان معتقدند اسم علاوه بر بعد زبان‌شناختی، بحث هویت‌بخشی، نماد و نشانه یک فرد و شیء است. برای درک اسامی‌ها باید به ارزش کلمه توجه کرد. کلمات در فرهنگ نقش مهمی را ایفا می‌کنند. چون در ذهن توسط کلمات فکر می‌کنیم و برای رسیدن به اهداف و بیان احساساتمان از واژگان سود می‌بریم. نام‌ها نیز همین قدرت را دارند. (علی‌پور، ۱۳۸۴: ۳)

تحولات فرهنگی در نامگذاری ایرانیان

گفته می‌شود که تمایل به تغییر در همه جوامع انسانی ذاتی است و این امر نتیجه عدم قطعیت در راههای حل امور است. از آنجا که جوامع، امکانات و شرایط محیطی متفاوتی دارند، در رویارویی با مسائل، شیوه‌های گوناگونی را برای حل آنها بر می‌گزینند؛ از جمله این شیوه‌های متفاوت برخورد با مسائل است که فرهنگ‌های مختلف را پدید می‌آورد. از طرف دیگر چون امکانات و شرایط محیطی هر جامعه دائمًا تغییر می‌کند، به ناچار فرهنگ‌ها نیز خود را در انطباق با این تغییرات متحول می‌سازند. مردم عموماً از رهکردن سنت‌ها، ارزش‌ها و رسوم کهن و پذیرش ارزش‌های تازه به جای آن کراهت دارند، اما هیچ فرهنگی نیست که طی یک دوره زمانی، هیچ‌گونه دگرگونی را پذیرا نشده باشد؛ البته روش‌ها و درجه این دگرگونی متفاوت‌اند. (عبدی، ۱۳۸۹: ۲۱)

ایران نیز کشوری است که هم با انقلاب مواجه بوده و هم سال‌ها در گیر جنگ بوده‌است. تحول سریع اجتماعی- اقتصادی نیز، برای مطالعه تحولات فرهنگی زمینه مناسبی دارد. یکی از راههای بررسی برخی از اجزای این تحولات مراجعه به نمادهای ظاهری فرهنگ از جمله نامگذاری کودکان و چگونگی تغییر در طول زمان است (همان). درواقع یکی از شاخص‌های شناخته شده در عرصه تحولات فرهنگی، تغییر و یا ثبات در الگوهای نامگذاری در جامعه است. بررسی روند تغییر در الگوهای نامگذاری نشان می‌دهد که ڈائچه‌های مردم در چه اموری در حال تغییر است. تغییر در الگوی خاصی در نامگذاری نشان می‌دهد که گرایش مردم در ویژگی که به آن الگوی خاص مربوط می‌شود تغییر کرده‌است. با مشاهده افزایش و کاهش بسامد نامهایی که گرایش به آن ارزش خاص را نشان می‌دهد می‌توان در طول زمان نگرش مردم را تعیین کرد (منصوری، ۱۳۹۰: ۲). به عبارتی دیگر انتخاب نام یکی از مصاديق تجلی آرزوهای والدین در فرزندانشان است که خود انعکاسی از شرایط فرهنگی مسلط بر فرد و جامعه است. از آنجا که نامهای ایرانی عموماً مظاهر صفات و نیز گرایشات فرهنگی هستند، مطالعه تغییر و تحولات فراوانی نام‌های مختلف در برده‌های زمانی متوالی بازگوکننده تغییر و تحولات فرهنگی جامعه است و سمت‌سوی این تحولات را نمودار می‌سازد. (بحرانی، ۱۳۹۰: ۲۵)

تأثیر رویدادها بر نامگذاری در ایران

ایران در حدود ۵۰ سال اخیر از نظر وضعیت اجتماعی- تاریخی یکی از مهم‌ترین دوران‌های حیات اجتماعی خود را پشت سرگذاشته و در معرض برنامه‌های نوسازی و توسعه اجتماعی- اقتصادی بوده‌است.

در دهه‌های اخیر جامعه‌ما بهدلیل گسترش روزافزون صنایع، به رشد قابل توجهی در حیطه اقتصادی دست یافته است که این امر باعث بروز تغییراتی در ارزش‌ها و شیوه زندگی مردم شده است. دگرگونی و تغییر در عرصه‌های فرهنگی به تدریج و آرام صورت می‌گیرد و این دگرگونی‌ها بازتاب تجربه نسل‌ها و انتقال آن به نسل‌های بعد است. در چهار دهه اخیر با شاخص‌هایی چون صنعتی شدن، شهرنشینی، باسوسایی، جوانی جمعیت، گسترش وسائل ارتباط جمعی، مهاجرت گستردگی به شهرها و همچنین رشد طبقات متوسط فرهنگی و اقتصادی مواجه بوده‌ایم. با توجه به وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ و استقرار نظام جدید و همچنین شروع جنگ بعد از گذشت سال‌های کوتاه از انقلاب و ایجاد زمینه‌های دشوار اجتماعی—اقتصادی ارزش‌هایی چون دین، عدالت، استقلال و ایثار مطرح شده و نهادهای مختلف اجتماعی سعی کردند تا در این قضایای جدید افراد را به گونه‌ای پرورش دهند که به این ارزش‌ها وفادار بوده و تفکر و الگوی زندگی خود را مطابق ارزش‌های انقلاب سازمان‌دهی کنند. (افشانی، ۱۳۹۱: ۶)

در دوران سازندگی تغییر از جامعه بسته به سمت روش‌های جدید از جمله راهبردهایی بود که به این تغییرات تدریجی شدت می‌بخشید. بالا رفتن سطح تحصیلات که به تغییر نگرش‌ها می‌انجامید، تغییر در وضع درآمد، نابرابری در یافتن شغل، افزایش جمعیت، مهاجرت به سمت شهرها، تمایل به مصرف گرایی و بروز معضلات اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی از جمله این تغییرات بود. با به وجود آمدن احساس نیاز به ایجاد برخی اصطلاحات در ساختارها و نظام ارزشی و هماهنگ‌شدن با تغییرات فرهنگی، جامعه به سمت نگرش‌ها و ایده‌های جدیدی حرکت کرد. (رفعی پور، ۱۳۷۷: ۱۶۹، به نقل از افشاری)

امروزه هر چند نسل جدید جامعه ایران، تجربه نسل قبل را در اختیار دارد ولی به تغییر قالب‌ها و ساختارها اقدام کرده است که این تغییرات نهایتاً به تغییر در روش و سبک زندگی می‌انجامد. روند تغییر و تحول نامهای افراد یکی از مواردی است که می‌تواند تجلی فرایند این تغییرات در نظام اجتماعی باشد. در واقع نامگذاری مانند هر عمل دیگری از ارزش‌ها و انگیزه‌های روانی تأثیر پذیرفته و در زمینه اجتماعی و فرهنگی معینی انجام می‌شود. از این‌رو می‌توان از نامگذاری به مثابه یک نهاد، یک عمل فرهنگی و به تبع آن عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر آن یاد کرد. (رجب‌زاده، ۱۳۷۸: ۱)

بررسی تحول نامگذاری در طی نسل‌های مختلف، تفاوت نامهای انتخاب شده در میان طبقات اجتماعی و در میان دو جنس مذکر و مؤنث، می‌تواند ما را در شناخت و مقایسه ارزش‌های نسل‌ها یاری دهد. انتخاب نام کودکان و یا میزان تأثیر آرزوهای سرکوب شده والدین و ویژگی‌های کودک در انتخاب نام برای او، می‌تواند در ادامه این روند تأثیرگذار باشد. روند تغییر و تحول نامهای افراد می‌تواند نشان‌دهنده فرایند تغییرات اجتماعی و فرهنگی در نظام اجتماعی باشد. (افشانی، ۱۳۹۱: ۸)

مروری بر افزایش یا کاهش رغبت به نام‌های خاص و تطبیق آن با وقایع بستر تاریخی نشان می‌دهد که اسامی زیر با تغییرات همراه بوده‌اند:

الف. روح‌الله: همزمان با اوج گیری انقلاب در سال ۵۶، روح‌الله که نام رهبر این انقلاب بود با استقبال بیشتری رویه‌رو می‌شد و این رویکرد در سال ۵۸ به اوج خود می‌رسد.

ب. مهدی: هر چند در جمع‌بندی اسامی مردان نام مهدی در صدر جدول قرار می‌گیرد ولی مروری بر شناسنامه‌های صادره در سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۳ حاکی از آن است که در این سال‌ها، نام مهدی در صدر قرار می‌گیرد و دلیل این امر به آغاز اوج گیری جنگ تحملی و توجه ویژه جامعه در آن سال‌ها به امام عصر حضرت مهدی بر می‌گردد.

ج. محمد رضا: که ترکیب از دو نام مذهبی است در طول ۴۰ سال اخیر، معمولاً بر ۲ الی ۳ درصد از نوزادان اطلاق شده‌است. با این حال در زمان اوج گیری و پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۵۷، این نام با استقبال رویه‌رو نشد و برای اولین بار به زیر ۲ درصد رسیده‌است و تا ۱۳۷۳ که حال و هوای انقلاب تعدیل شد و نام محمد رضا دیگر یادآور شاه سرنگون شده نبود، بار دیگر بالای ۲ درصد رسیده و به روای خود بازگشت.

د. علی: سال ۱۳۷۹ از سوی رهبر انقلاب به نام سال امام علی نامگذاری شد. در این سال، انتخاب نام علی نسبت به سال پیش از آن افزایش یافت و نزدیک به ۸ درصد از متولذین این سال به علی نامیده شدند.

این در حالی بود که در ۴۰ سال گذشته، هیچ‌گاه تعداد کسانی که در طول یک سال علی نامیده شده‌اند به مرز ۸ درصد نرسیده است. (خلیلی، ۱۳۸۸: ۷۷)

مبانی کلی نظریه‌های تحقیق

چارچوب نظری این تحقیق بیشتر بر مبنای نظریات بر جسته‌سازی و نظریه مخاطب فعال است. نظریه بر جسته‌سازی معتقد است رسانه‌های جمعی به راحتی با پرداختن به برخی مسائل و بی‌توجهی به مسائل دیگر، بر افکار عمومی اثر می‌گذارند و اولویت همگان را تعیین می‌کنند. (ساروخانی، ۱۳۸۰: ۱۰۰)

درواقع این نظریه بیان می‌کند که رسانه‌های جمعی در ایجاد اولویت‌های فکری و تعیین موضوعات مهم و مورد بحث عامه مخاطبان، نقش اساسی ایفا می‌کنند. (امیرپور، ۱۳۹۲: ۴۰۵) از طرفی مردم گروگان صنایع رسانه‌ای نیستند؛ آنها در استفاده از رسانه‌ها میزانی از آزادی و قدرت را دارند. به نظر می‌رسد مخاطبان از نظر فردی، اجتماعی و سیاسی فعال باشند. (ویلیامز، ۱۳۹۲: ۳۰۶) نظریه مخاطب فعال مبنای بسیاری از تحقیقات مربوط به مخاطب در دهه ۱۹۹۰ بوده‌است. حامیان این نظریه می‌گویند این دیدگاه خاص زمینه‌های جدیدی از پژوهش و تفکر درباره روابط متن و مخاطب را فراهم کرده‌است. مخاطبان دیگر افراد ساده‌لوح و منفعلی نیستند که ذهن آنها بهوسیله رسانه‌ها دستکاری شود. تمرکز روی مسئله لذت باعث می‌شود روابط پیچیده‌تری را میان

مخاطبان و رسانه‌ها تشخیص دهیم. این رویکرد از دیدگاهی که تعامل مردم با رسانه‌ها را انفعالی، واقعیت‌گریزانه و راهی برای مقابله با فشارها می‌بینند فاصله می‌گیرد. در مطالعات دریافت توجه بیشتر به تفاوت‌های موجود میان مردم در درک پیام‌های رسانه‌ای نه فقط براساس طبقه بلکه براساس جنسیت، نژاد، هویت قومی، سن، هویت جنسی، ملیت و ناتوانی بوده تا تصویر پیچیده‌تر و در عین حال مشخص‌تری از مخاطب ارائه دهد. (ولیامز، ۱۳۹۲: ۳۲۶)

وقتی مردم به صورت یکسان در معرض پخش یک سریال قرار می‌گیرند و تغییرات فراوانی یک نام تحت تأثیر متغیرهای دخیل (تعاملی) مانند قومیت و مذهب تفاوت‌هایی را نشان می‌دهند با نظریه مخاطبان فعال قابل تبیین است. برای مثال نام عمر تحت تأثیر یک سریال ماهواره‌ای در ایران افزایش داشته است و طبیعی است که تمامی این افزایش در جمعیت اهل سنت کشور بوده و بیشترین مقدار را در استان سیستان و بلوچستان داشته است.

بسیاری از نام‌ها در سریال‌های بسیار پرپیشنه استفاده می‌شوند ولی به خاطر نداشتن سنتیت با فرهنگ ایرانیان استقبال نمی‌شوند و تغییرات نشان نمی‌دهند. پس مخاطب فعال است و تحت شرایطی مشخص از رسانه تأثیر می‌پذیرد.

روش تحقیق

این تحقیق به دو صورت استنادی و پیمایشی انجام می‌شود. و رابطه پخش سریال‌های تلویزیونی و فراوانی نام در جامعه را طبق اطلاعات آماری - استنادی بررسی می‌کند.

ابتدا فراوانی‌های شش نام ایرانی که پیش‌بینی می‌شود با پخش پنج پنج سریال تلویزیونی ماهواره‌ای که با دوبلۀ فارسی پخش شده‌اند رابطه داشته باشد در سه دوره قبل، حین و بعد از پخش سریال از استناد (سازمان ثبت احوال کشور) استخراج و نسبت به کل متولدین هر سال استاندارد می‌شوند. و به عنوان داده‌های خام (یا درجه دوم) و با روش‌های آماری و نرم‌افزار spss تحلیل و بررسی می‌شوند.

و برای بررسی متغیرهای دخیل و ارزیابی موضوع از طریق مطالعات میدانی، پرسشنامه‌ای با محتوای فرضیات تهیه و توسط والدینی که کودکان زیر ۱۰ سال سن دارند تکمیل و اطلاعات جمع‌آوری می‌شود و نتایج بررسی‌های استنادی و پیمایشی باهم مقایسه می‌شوند.

جامعه‌آماری، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

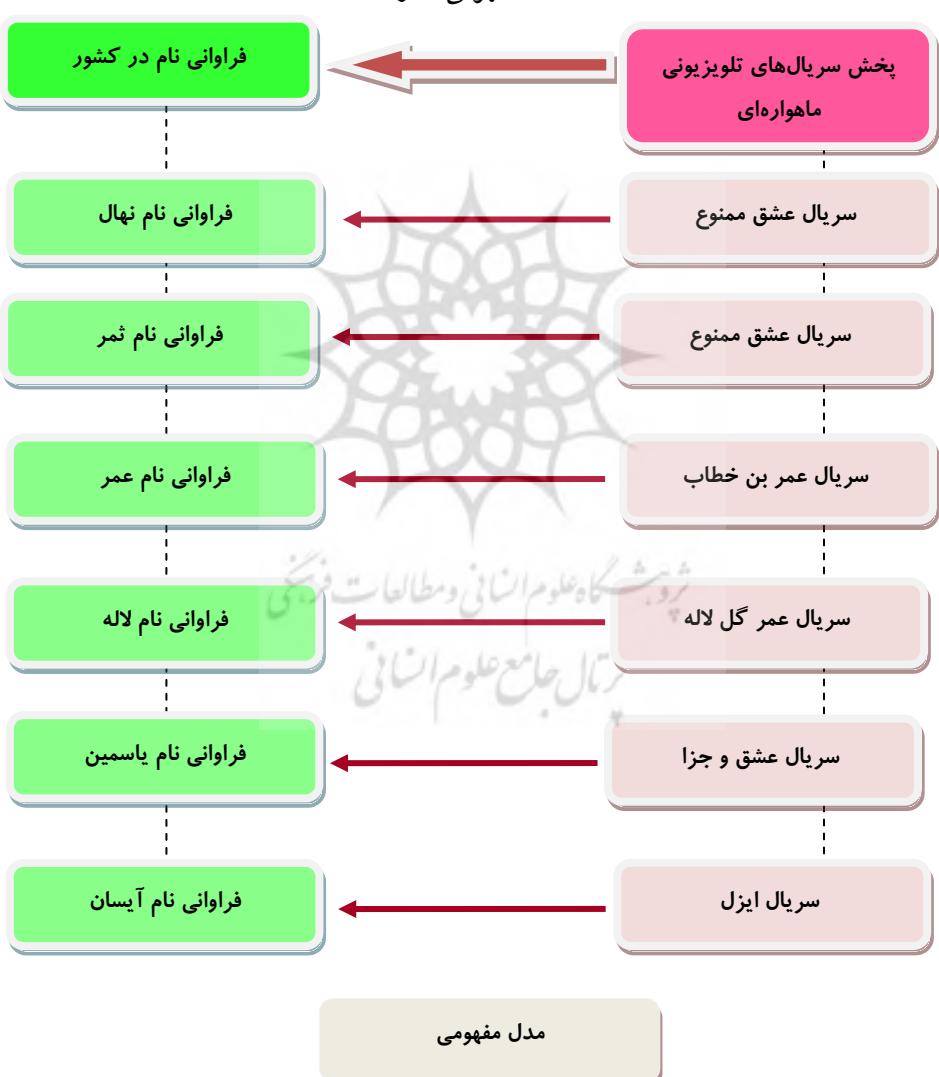
جامعه‌آماری این پژوهش از آنجا که نام‌های مربوط به کودکان زیر ۱۰ سال سن است کل متولدین ۱۰ سال اخیر است که طبق اطلاعات آماری و استنادی که کودکان زیر ۱۲/۹۲۶/۸۲۷ نفر برآورد می‌شود. آمارهای مربوط به فراوانی نام که از اطلاعات آماری و استنادی استخراج می‌شوند مربوط به کل کشور بوده و با کل شماری به دست آمده‌اند.

برای به دست آوردن حجم نمونه جهت توزیع پرسشنامه‌ها از فرمول کوکران استفاده می‌کنیم و عدد ۳۸۴ به دست می‌آید که به عنوان حداقل حجم نمونه در نظر گرفته می‌شود.

برای نمونه‌گیری در این تحقیق از روش ترکیبی (خوش‌های طبقه‌ای و اتفاقی با حجم نامتناسب) استفاده شده است و تعداد ۵۰۰ پرسشنامه (برای افزایش دقیق و اعتبار تحقیق، تعدادی بیشتر از حجم نمونه به دست آمده از فرمول کوکران در نظر گرفته می‌شود). در پنج منطقه شمال، غرب، شمال شرق، مرکزی، جنوب غرب و جنوب شرق کشور توزیع می‌شود که تعداد ۱۰۰ عدد برای هر منطقه در نظر گرفته می‌شود. پرسشنامه در بین افرادی که فرزندان زیر ۱۰ سال دارند توزیع می‌شود.

از پرسشنامه‌های توزیع شده جمعاً ۴۲۸ مورد به صورت تکمیل شده و قابل استفاده جمع‌آوری شد.

مدل مفهومی شماره



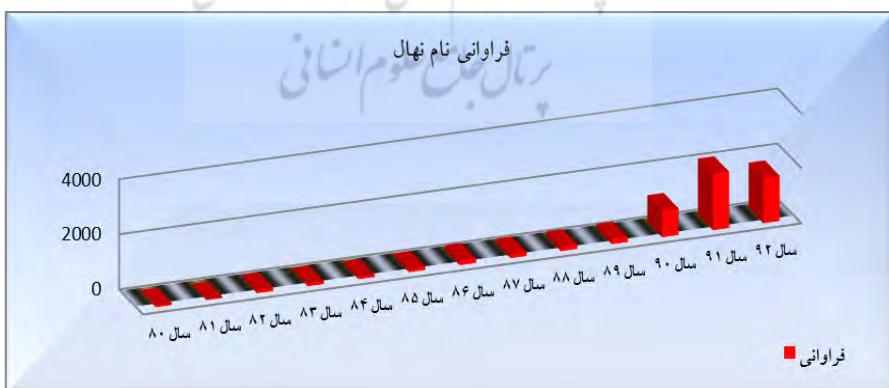
یافته‌ها

جدول ۱ آمار نام نهال

| تاریخ | فراوانی | تعداد ولادت | فراوانی نسبی |
|--------|---------|-------------|--------------|
| سال ۸۰ | ۶۵ | ۵۳۰۵۹۰ | ۰/۰۱۲ |
| سال ۸۱ | ۳۹ | ۵۳۲۱۸۱ | ۰/۰۰۷ |
| سال ۸۲ | ۱۱۹ | ۵۴۶۸۷۱ | ۰/۰۲۲ |
| سال ۸۳ | ۱۰۸ | ۵۵۰۰۸۲ | ۰/۰۲ |
| سال ۸۴ | ۸۸ | ۵۸۰۳۰۰ | ۰/۰۱۵ |
| سال ۸۵ | ۱۲۷ | ۵۹۶۹۴۱ | ۰/۰۲۱ |
| سال ۸۶ | ۱۶۷ | ۶۰۷۴۸۶ | ۰/۰۲۷ |
| سال ۸۷ | ۱۵۱ | ۶۲۱۳۵۲ | ۰/۰۲۴ |
| سال ۸۸ | ۱۶۲ | ۶۴۳۳۸۴ | ۰/۰۲۵ |
| سال ۸۹ | ۱۸۵ | ۶۴۸۱۴۷ | ۰/۰۲۹ |
| سال ۹۰ | ۹۶۹ | ۶۶۳۶۸۷ | ۰/۰۱۴۶ |
| سال ۹۱ | ۲۰۴۹ | ۶۸۱۴۲۴ | ۰/۳۰۱ |
| سال ۹۲ | ۱۶۴۴ | ۶۹۸۰۶۴ | ۰/۲۳۶ |

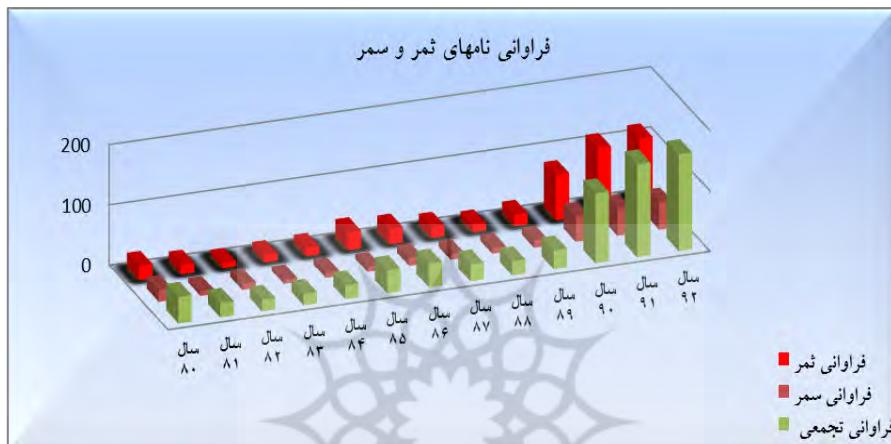
۸۱

جدول ۱ آمار نام نهال را از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ نشان می‌دهد. دوبله فارسی سریال "عشق منوع" (ساخت ترکیه) در سال‌های ۱۳۹۰-۹۱ از کanal ماهواره‌ای جم‌تی‌وی پخش شده است و نتایج جدول و نمودار ۱ نشان می‌دهد فراوانی و فراوانی نسبی نام نهال (که اسم یکی از شخصیت‌های اصلی و مردم‌پسند سریال هست) در زمان پخش سریال به صورت جهشی افزایش یافته و با دور شدن از زمان پخش سریال در سال ۹۲ اندکی کاهش یافته است.



نمودار ۱ فراوانی نام نهال

نمودار ۲ فراوانی نامهای ثمر و سمر که تلفظ یکسان دارند و املایشان متفاوت است را از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ نشان می‌دهد، دوبله فارسی سریال "عشق ممنوع" در سال‌های ۹۰-۹۱ از کanal ماهواره‌ای جم‌تی‌وی پخش شده است و نتایج جدول نشان می‌دهد فراوانی و فراوانی نسبی هر دو نام در زمان پخش سریال به صورت جهشی افزایش یافته است. سمر نام یکی دیگر از شخصیت‌های اصلی و مردم‌پسند سریال است و قهرمان اصلی نیز به شمار می‌رود و علی‌رغم بار منفی نقش به خاطر جاذبه‌های خاص و مردم‌پسند شخصیت و درگیری عاطفی و عاشقانه‌ای که در داستان سریال داشته است مورد توجه قرار گرفته است.



نمودار ۲ فراوانی نامهای ثمر و سمر

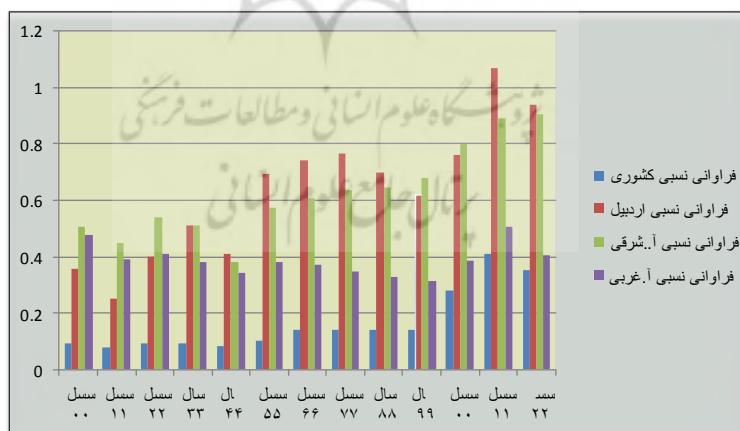
همزمان با پخش دوبله فارسی سریال "عشق ممنوع" نامهای نهال و سمر (یا ثمر) در ایران با افزایش فراوانی به صورت معنی‌دار مواجه بوده است. گفتنی است قبل از پخش دوبله فارسی سریال "عشق ممنوع" این سریال به زبان اصلی (ترکی) در ایران بیننده داشته است و با پخش دوبله فارسی بالتابع بیننده‌گان این سریال در ایران افزایش یافته است.

نمودار ۳ فراوانی نام آیسان را از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ نشان می‌دهد، دوبله فارسی سریال "ایزل" (ساخت ترکیه) در سال‌های ۹۱-۹۰ از کanal ماهواره‌ای جم‌تی‌وی پخش شده است و نتایج نشان می‌دهد فراوانی و فراوانی نسبی نام آیسان در زمان پخش سریال افزایش یافته و پس از آن با دور شدن از زمان پخش سریال اندکی کاهش داشته است. آیسان نام یکی از قهرمانان اصلی و عامه‌پسند سریال است که از نامهای جدید و خوش‌آهنگ است و ریشه در زبان ترکی دارد و پخش سریال در استقبال از آن مؤثر بوده است.



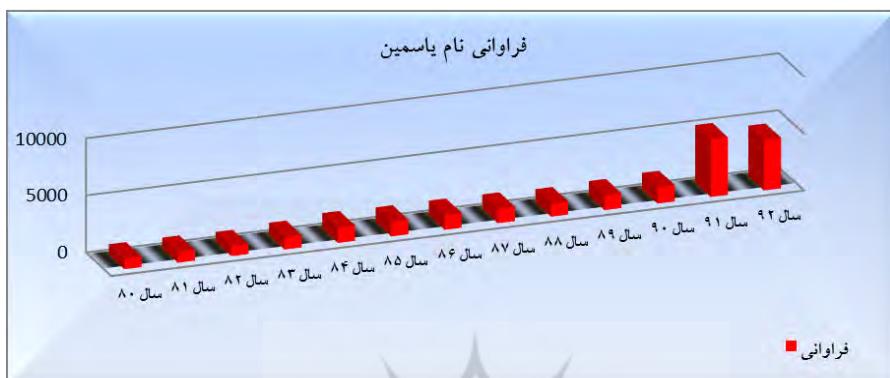
نمودار ۳ فراوانی نام آیسان

نمودار ۴ نشان می‌دهد که فراوانی نسبی آیسان در استان‌های آذربایجان و اردبیل (که زبان ترکی غالب است) بیشتر از فراوانی نسبی آن در کل کشور بوده و افزایش نام بعد از پخش سریال نیز در استان‌های آذربایجان و اردبیل محسوس‌تر است. از آنجا که نام آیسان ترکی است و مردم استان‌های ترک‌نشین ایران مانند اردبیل، آذربایجان غربی و شرقی استقبال بیشتری را نشان داده‌اند. و این به تأثیرات مشروط رسانه نزدیک است بدین ترتیب که وقتی نام استفاده شده در یک سریال وقتی به لحاظ قومی، مذهبی و دیگر متغیرهای دخیل همسو با ویژگی‌های مخاطبان باشد بیشتر مورد استقبال قرار می‌گیرد و مخاطبان عناصر منفعل و مصرف‌کننده صرف نیستند و به صورت فعال و انتخابگر عمل می‌کنند.



نمودار ۴ مقایسه فراوانی نسبی نام آیسان در کشور و استان‌های آذربایجان و اردبیل

نمودار ۵ فراوانی نام یاسمین را از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ نشان می‌دهد، دوبله فارسی سریال "عشق و جزا" (ساخت ترکیه) در سال ۱۳۹۱ از کanal ماهواره‌ای جم‌تی‌وی پخش شده است و نتایج جدول نشان می‌دهد فراوانی و فراوانی نسبی نام یاسمین (که نام یکی از قهرمانان اصلی و مردم‌پسند سریال بود) در زمان پخش سریال افزایش یافته و به بالاترین میزان خود در جدول رسیده و با دور شدن از زمان پخش سریال با اندکی کاهش فراوانی مواجه شده است.



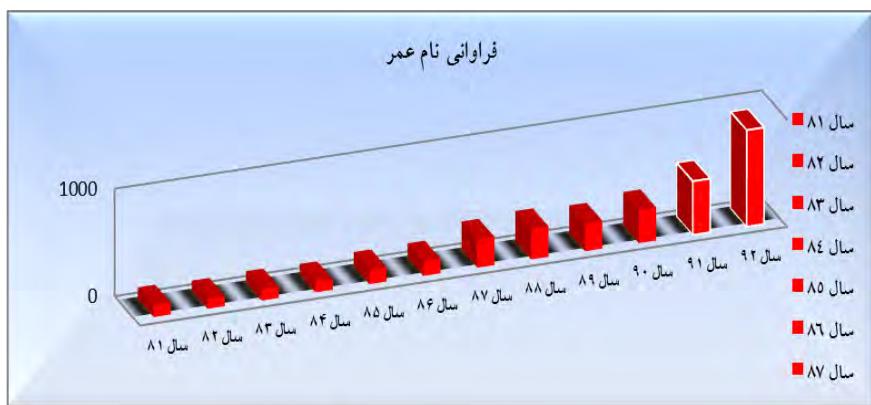
نمودار ۵ فراوانی نام یاسمین

نمودار ۶ فراوانی آمار نام لاله را از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ نشان می‌دهد، دوبله فارسی سریال "عمر گل لاله" در سال ۱۳۹۱-۹۲ از کanal ماهواره‌ای جم‌تی‌وی پخش شده است و نتایج جدول نشان می‌دهد فراوانی و فراوانی نسبی نام لاله که در ایران ۸ سال روند نزولی داشته در زمان پخش سریال افزایش یافته و به بالاترین میزان خود در جدول بعد از سال ۸۲ رسیده است.



نمودار ۶ فراوانی نام لاله

سریال "عمر" (عمر بن خطاب) برای نخستین بار در ۲۰ ژوئیه ۲۰۱۲ (تیرماه ۹۱) از شبکه تلویزیونی ام‌بی‌سی پخش شد^۱ و پس از آن نیز از شبکه‌های مختلف ماهواره‌ای پخش شده است، نتایج نشان می‌دهد فراوانی و فراوانی نسبی نام عمر در زمان پخش سریال افزایش یافته است.^۲



نمودار ۷ فراوانی نام عمر

جدول ۲ آمار نام عمر را از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۲ در استان‌های سیستان و بلوچستان و کردستان و گلستان و اردبیل نشان می‌دهد، نتایج جدول نشان می‌دهد که نام عمر در کل سال‌ها برای استان اردبیل صفر بوده و در استان‌های کردستان و گلستان با پخش سریال افزایش داشته است و در استان سیستان و بلوچستان افزایش بیشتری داشته و تا ۱/۶۴۷ درصد نیز بالا رفته است.

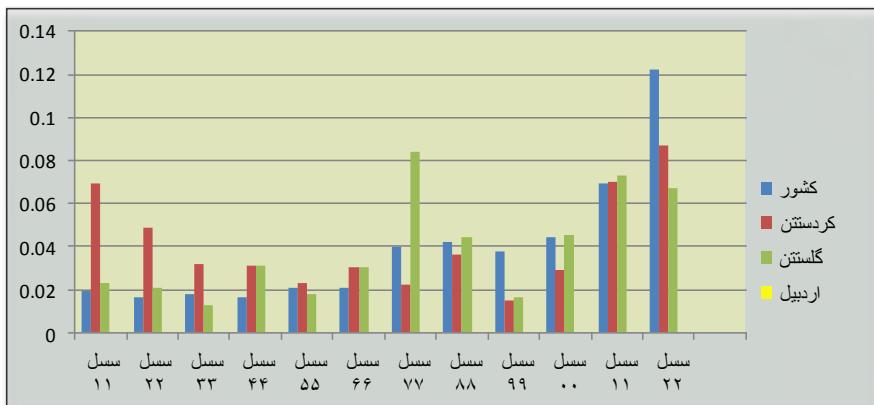
جدول ۲ روند تغییرات فراوان نام عمر در چهار استان مختلف

۸۵

گشتن سریال‌های تلویزیونی ماهواره‌ای و فرهنگ

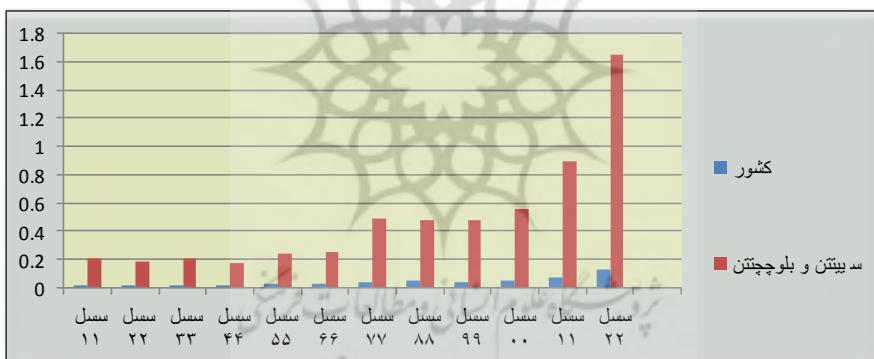
| تاریخ | فراوانی سیستان و بلوچستان | فراوانی کردستان | فراوانی گلستان | فراوانی اردبیل | فراوانی نسبی اردبیل |
|--------|---------------------------|-----------------|----------------|----------------|---------------------|
| سال ۸۱ | ۰/۰۶۷ | ۱۴ | ۰/۰۸۷ | ۰/۰۶۷ | . |
| سال ۸۲ | ۰/۰۸۹ | ۱۰ | ۰/۰۰۷ | ۰/۰۷۳ | . |
| سال ۸۳ | ۰/۰۵۱ | ۴ | ۰/۰۲۹ | ۰/۰۴۵ | . |
| سال ۸۴ | ۰/۰۴۸ | ۲ | ۰/۰۱۵ | ۰/۰۱۶ | . |
| سال ۸۵ | ۰/۰۴۷ | ۱۹۰ | ۰/۰۴۴ | ۰/۰۴۴ | . |
| سال ۸۶ | ۰/۰۲۶ | ۹۲ | ۰/۰۳۶ | ۰/۰۱۶ | . |
| سال ۸۷ | ۰/۰۲۵ | ۱۷۵ | ۰/۰۰۸ | ۰/۰۸۴ | . |
| سال ۸۸ | ۰/۰۲۲ | ۱۹۷ | ۰/۰۳۶ | ۰/۰۱۶ | . |
| سال ۸۹ | ۰/۰۲۱ | ۱۹۷ | ۰/۰۴۹ | ۰/۰۲۱ | . |
| سال ۹۰ | ۰/۰۲۰۶ | ۶۵ | ۰/۰۳۲ | ۰/۰۱۳ | . |
| سال ۹۱ | ۰/۰۱۸۶ | ۵۷ | ۰/۰۴۹ | ۰/۰۲۱ | . |
| سال ۹۲ | ۰/۰۱۸۶ | ۶۱ | ۰/۰۶۹ | ۰/۰۲۳ | . |

نمودارهای مقایسه‌ای نام عمر در کشور و استان‌ها



نمودار ۸ مقایسه فراوانی نسبی نام عمر در استان‌ها

نمودار ۸ فراوانی نسبی نام عمر را همزمان با استان‌های کردستان، گلستان و اردبیل نشان می‌دهد که اکثر شیبی نزدیک به کل کشور دارند اما در استان اردبیل آمار کلاً صفر است.



نمونه ۹ مقایسه‌ای فراوانی نسبی، نام عمر در سیستان و بلوچستان و کل کشور

نخودار ۹ فراوانی نسبی نام عمر را همزمان در کل کشور و استان سیستان و بلوچستان نشان می دهد که سیر صعودی آن در قیاس با فراوانی نسبی کشور بسیار زیادتر است.

روش بررسی با spss

برای رعایت اختصار روش بررسی آماری نام نهال را در رابطه با پخش سریال که با نرم افزار spss و روش های آماری مطالعه می شود آورده می شود و دیگر نام ها نیز طبق آمار استاندی و با روش مشابه در رابطه با پخش سریال ها بررسی می شوند و در این مقاله فقط نتایج آنها آورده می شود.

برای هر نام و سریال ماهواره ای که احتمال ارتباط معنی دار وجود دارد یک فرضیه درست می کنیم:

فرضیه اول. بین فراوانی نام نهال و پخش سریال "عشق من نوع" رابطه مستقیم و معنی دار وجود دارد.

جدول ۳ نتایج آزمون تحلیل واریانس یک طرفه برای مقایسه فراوانی نام نهال قبل، حین و بعد پخش سریال

| زمان | میانگین | انحراف معیار | F | سطح معنی داری |
|---------------|---------|--------------|--------|---------------|
| قبل پخش سریال | ۱۶۶/۲۵ | ۱۴/۱۷ | ۹۲/۳۵۱ | ۰/۰۰۰ |
| حین پخش سریال | ۹۶۹ | . | | |
| بعد پخش سریال | ۱۸۴۶/۵۰ | ۲۸۶/۳۷ | | |

طبق نتایج جدول فوق و با توجه به اینکه سطح معنی داری خطا ای آزمون برای سطح اطمینان ۹۵٪ کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین می توان گفت که فرضیه اول تأیید می شود و بین فراوانی نام نهال و پخش سریال "عشق من نوع" رابطه مستقیم و معنی دار وجود دارد. همچنین آمار توصیفی نشان می دهد که فراوانی نام نهال در زمان پخش سریال نسبت به قبل پخش سریال افزایش محسوس و معنی داری پیدا کرده است و بعد پخش سریال نیز روند صعودی خود را ادامه داده است.

یافته های تحقیق نشان می دهد با روش فوق و نرم افزار spss کلیه نام هایی که نمودار فراوانی شان آورده شده است نشان می داد در رابطه با پخش سریال ماهواره ای آمارشان با افزایش معنی دار مواجه شده است و سطح معنی داری در همه آنها کمتر از ۰/۰۵ بوده است و در نتیجه هر شش نامی که همزمان با پخش سریال با افزایش فراوانی مواجه بوده اند افزایش آنها طبق روش های آماری نیز معنی دار بوده و تأیید می شود.

بحث و بررسی نتایج به دست آمده

آمار و نمودارهای مربوط به نام های نهال، ثمر، آیسان، یاسمین، لاله و عمر نشان می دهند که این نام ها در رابطه با سریال هایی که صرفاً از طریق ماهواره پخش شده اند و دوبله فارسی نیز داشته اند با افزایش فراوانی مواجه بوده اند. (گفتنی است بسیاری از ایرانیان ترک و عرب گاهاً سریال ها را که به زبان های ترکی و عربی از ماهواره ها پخش می شوند، می بینند).

ثمر نام یکی از شخصیت های اصلی سریال "عشق من نوع" (ساخت کشور ترکیه) در دوبله فارسی آن مجموعه بود، (در پخش سریال به زبان اصلی نام همان شخصیت بیهتر (بهتر) بوده است). که از کانال ماهواره ای جم تی وی پخش شد. جدول و نمودار نشان می دهند که نام قهرمان سریال با هر دو نوع املای ثمر و سمر با افزایش مواجه شده است. و این همزمانی رشد فراوانی نام با دو نوع املای احتمال افزایش فراوانی ها در رابطه با پخش سریال (ونه دیگر عوامل) را تقویت می کند.

نتایج نشان می دهند که فراوانی و فراوانی نسبی نام عمر در رابطه با پخش سریال "عمر بن خطاب" افزایش نشان می دهد. دقت در جدول ۲ و نمودارهای مقایسه ای ۸ و ۹ نشان می دهند که افزایش فراوانی نسبی نام عمر در استان سیستان و بلوچستان در قیاس با دیگر استان هایی که

دارای جمعیت اهل سنت هستند بسیار بیشتر است و فراوانی نام عمر در استان اردبیل که مذهب تشیع غالب است علی‌رغم داشتن جمعیت اهل سنت در طول سال‌های مورد بررسی همواره صفر بوده است. تفاوت در میزان افزایش نام عمر در استان‌های مختلف با نظریه مخاطب فعال قابل تبیین است. و اثر رسانه مشروط به همسویی با مذهب مخاطبان و فرهنگ مسلط منطقه است نتایج نشان می‌دهد که اثربازی از رسانه (سریال‌ها) با همسو بودن نام‌ها با مذهب رابطه معنی دار دارد. برای مثال نتایج پرسشنامه‌ها نشان می‌داد بسیاری از شیعیان در ایران سریال عمر را دیده‌اند ولی احتمال انتخاب نام عمر توسط آنان صفر بوده است.

نام عمر در رابطه با پخش سریال افزایش معنی دار نشان می‌دهد و افزایش آن در استان‌های مختلف با داشتن جمعیت اهل سنت نیز بسیار متفاوت است. تفاوت استقبال اهل سنت در استان‌هایی مانند گلستان، کردستان و اردبیل با سیستان و بلوچستان می‌تواند نشانه‌ای از قوی بودن گرایشات به مذهب اهل سنت در استان سیستان و بلوچستان باشد. و صفر بودن همین آمار در طول دوره ۱۲ ساله در استان اردبیل دال بر غالب بودن مذهب تشیع در این استان است به طوری که جمعیت اهل سنت استان نیز نام‌های مشترک با شیعیان را انتخاب می‌کنند. و همین نتیجه به دست آمده مصداقی از تأثیرات مشروط رسانه است و اینکه رسانه در بستر و مجموعه‌ای از واقعیت‌های موجود اعم از فرهنگی، اجتماعی و سیاسی حوزه نفوذ پیدا می‌کند و تابعی از متغیرهای مختلف است و در هر شرایطی یکسان نیست.

نام‌های نهال، ثمر، عمر، لاله، یاسمین و آیسان در رابطه با پخش سریال‌های ماهواره‌ای افزایش معنی دار داشته‌اند و به صورت قوی تأیید شده‌اند. بسیاری از نام‌هایی که در سریال‌ها استفاده می‌شوند عملاً تأثیری در فراوانی نامگذاری‌ها نداشته‌اند و این دلایل متعددی می‌تواند داشته باشد. یکی از مهم‌ترین دلایل قانونی بودن انتخاب نام است.

معمولًاً برای انتخاب نام‌های خارجی در ایران محدودیت‌هایی وجود دارد و نام‌هایی در رابطه با پخش سریال‌های داخلی یا ماهواره‌ای می‌توانند اثربازی باشند که در وهله اول انتخاب آن قانونی باشد و هر شش نام بررسی شده در این پژوهش ایرانی هستند و انتخاب آنها مشکل قانونی ندارد.

متغیرهای دخیل مانند قومیت، مذهب، خوش‌آهنگ بودن و مد یا جدید بودن نام‌ها می‌توانند در استقبال یا عدم استقبال مردم از یک نام مورد استفاده یا تبلیغ شده در تلویزیون مؤثر باشند. نتایج همین پژوهش در رابطه با اثربازی فرهنگ نامگذاری مردم از سریال‌های ایرانی نشان می‌داد سریال "مخترانه" از صدا و سیما ایران پخش شده و دو نام مختار و کیان از قهرمانان این سریال در رابطه با پخش سریال افزایش معنی دار داشته‌اند. ولی افزایش نام کیان به دلیل اینکه ایرانی تر تصور می‌شود و ریشه در زبان فارسی دارد و خوش‌آهنگ‌تر است و می‌تواند در

جامعهٔ جدید ایران به مد تبدیل شود در مقایسه با نام مختار افزایش بسیار زیاد و محسوس‌تری داشته است.

در اواقع یک کارشناس نام که با جامعه‌شناسی یک نام آشنا باشد به راحتی می‌تواند پیش‌بینی کند که کدام یک از اسمای که برای قهرمانان اصلی فیلم‌ها و سریال‌ها استفاده می‌شود ممکن است رابطه معنی‌دار داشته باشد.

در انتخاب نام‌های بررسی شده در همین مقاله نیز همه موارد فوق رعایت شده‌است و نام‌ها ایرانی هستند و انتخابشان در ایران محدودیت قانونی ندارد و تا حدودی با ذائقه ایرانی‌های امروز نیز سازگارند.

گرچه پاسخگویان به پرسشنامه‌ها در این پژوهش تأثیرات ماهواره در نامگذاری فرزندانشان را هرگز تأیید نمی‌کنند اما آمار اسنادی نشان می‌دهد اسمای شخصیت‌های سریال‌های ماهواره‌ای با آمار بالا وارد فرهنگ نامگذاری مردم می‌شوند پس مردم بیشتر از آنکه تصور می‌شود تأثیرپذیر از ماهواره هستند.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد اثر واگرایی قومی و تقویت عناصر غیر مذهبی در رابطه با تأثیرات استفاده از سریال‌های ماهواره‌ای در فرهنگ نامگذاری ایرانیان وجود دارد و اینکه رسانه‌ها کلاً و ماهواره مخصوصاً در راستای تقویت مددگاری رفتار می‌کنند و این در فرهنگ نامگذاری مردم نیز خود را نشان می‌دهد.

خوش‌آهنگ بودن نام‌ها نیز به عنوان یک گرایش عمده و مردمی در فرهنگ نامگزینی، خود مصدقی از مد و سلیقه مردم ایران می‌تواند مدنظر قرار گیرد. و این با یافته‌های جهانگیری و زهری و عربی و محمدی در این خصوص که مذهب و قومیت متغیرهایی مؤثر بر نوع رابطه سیک‌زندگی و الگوی نامگزینی هستند نزدیک است.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد اکثر پاسخگویان به پرسشنامه‌ها با قوانین و مقررات نامگذاری در کشور همسو هستند و تعداد افرادی که تجربه منفی از این قوانین دارند بسیار پایین است. و بیشتر افراد مشکلی در این رابطه احساس نکرده‌اند. در عین حال با افزایش میزان مصرف رسانه و اثرپذیری از سریال‌ها اعم از داخلی و ماهواره‌ای میزان ناهمسوبی با قوانین و مقررات بیشتر می‌شود. می‌توان گفت وقتی مصرف رسانه‌ای گرایشات جدید و مددگاری را در مخاطبان تقویت می‌کنند (طبق نظریه پذیرش نوآوری‌ها) و معمولاً افرادی در مواجهه با قوانین نامگذاری مشکل دارند که در صدد ثبت یک نام با فراوانی بسیار پایین، ناماؤس و یا بدون فراوانی هستند و این رفتار همان گرایش به چیزهای جدید و ناشناخته (از خصوصیات دوران مدرن) است. و رسانه این گرایش را تقویت می‌کند. نتایج به دست آمده از پرسشنامه و نرم‌افزار spss نشان می‌دهد بیشتر استفاده‌کنندگان از ماهواره با قوانین و مقررات نامگذاری مشکل داشته‌اند. یعنی برای ثبت یک نام به ثبت احوال مراجعه کرده‌اند و با محدودیت‌های قانونی

مواجه شده‌اند و از این بابت ابراز نارضایتی کرده‌اند و مردمی که به صورت سنتی نام‌های مذهبی و ایرانی شناخته‌شده را انتخاب می‌کنند در این رابطه محدودیت و مشکلی را احساس نکرده‌اند.

پی‌نوشت‌ها

۱. ویکی پدیا: مجموعه تلویزیونی عمر.
۲. نام عمر از نام‌هایی است که در بیشتر سریال‌های ماهواره‌ای ساخت ترکیه معمولاً استفاده می‌شود مانند: ایزل ۲۰۱۲-۱۳.

منابع

- افشانی، علیرضا (۱۳۹۱)، بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب نام در استان یزد، تهران، سازمان ثبت احوال کشور.
- امیرپور، مهناز و شفیع بهرامیان (۱۳۹۲)، مبانی کلی نظریه‌های ارتباط جمعی، تهران، جامعه‌شناسان.
- آنی زاده، علی و بهروز چهری (۱۳۹۲)، نقش مجموعه‌های تلویزیونی در فرهنگ نام‌گزینی، تهران، فصلنامه فرهنگ مردم ایران، ش ۳۴.
- ایمان، محمدتقی (۱۳۹۰)، بررسی رابطه نگرش به هویت اسلامی- ایرانی با نام‌گزینی در استان فارس، تهران، سازمان ثبت احوال کشور.
- بحرانی، محمود (۱۳۹۰)، بررسی گرایش‌های مرتبط با نامگذاری نوزادان در شهر شیراز و روند تغییرات آن در سه دهه (۱۳۵۰-۱۳۸۰)، تهران، سازمان ثبت احوال کشور.
- پوریانی، احمد (۱۳۸۰)، تأثیر وقایع بر نامگذاری ایرانیان، تهران، سازمان ثبت احوال کشور.
- جهاد دانشگاهی هرمزگان (۱۳۹۱)، بررسی فرهنگ نام و نام خانوادگی کودکان در اشار مختلف جامعه (مطالعه موردی استان هرمزگان)، تهران، انتشارات سازمان ثبت احوال کشور.
- خلیلی، مهدی (۱۳۸۸)، رازهای نامگذاری اسلامی ایرانی، تهران، شلاک.
- رجب‌زاده، احمد (۱۳۷۸)، تحلیل اجتماعی نامگذاری: بررسی موردی اراک، همدان، بوشهر، تهران، روش.
- رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۷۷)، توسعه و تضاد، تهران، شرکت سهامی انتشار.
- ساروخانی، باقر (۱۳۸۰)، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، جلد اول، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- طاعتی، لیلا (۱۳۸۸)، افکار عمومی رسانه‌ها و تبلیغات، تهران، فریش.
- عبدی، عباس و سمیرا کلهر (۱۳۷۸)، تحول نامگذاری کودکان تهرانی (۱۳۴۵-۷۴)، تهران، نشر حنانه.
- عربی، علی و مهدی محمدی (۱۳۹۰)، بررسی رابطه بین مصرف رسانه‌ای و نام‌گزینی، تهران، سازمان ثبت احوال کشور.
- علی‌پور، محبوبه (۱۳۸۴)، گفته‌ها و ناگفته‌ها درباره انتخاب نام فرزندان: تنها نام است که می‌ماند، تهران، قدس به نقل از نمایه.
- معتمدنژاد، کاظم (۱۳۹۰)، وسائل ارتباط جمعی، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.
- منصوری، مهرزاد (۱۳۹۰)، بررسی ثبات و تغییر در الگوهای نامگذاری در ایران، تهران، سازمان ثبت احوال کشور.
- ویلیامز، کوین (۱۳۹۲)، فهم نظریه رسانه‌ها، ترجمة احسان شاه‌قاسمی، گودرز میرانی، تهران، جامعه‌شناسان.
- یاسینی اردکانی، حسین (۱۳۹۲)، فرهنگ نام‌نیک، اردکان، قداست.